

บทที่ 5

สรุป และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง การพัฒนาบรรจุภัณฑ์เพื่อป้องกันการเสียหายของผลิตผลทางการเกษตร
ลีนจี อัมพวาจังหวัดสมุทรสงคราม มีวัตถุประสงค์เพื่อเพื่อพัฒนารูปแบบบรรจุภัณฑ์ลีนจีสดให้มีความ
เหมาะสมกับคุณลักษณะเฉพาะสำหรับผลิตผลลีนจี และสามารถรักษาคุณภาพผลิตภักณ์ให้
สดและไม่เกิดความเสียหายระหว่างการขนส่ง เพื่อส่งมอบสินค้าที่มีคุณภาพและเป็นการเพิ่ม
มูลค่าเพิ่มให้กับผลิตผลลีนจี อัมพวา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ เกษตรผู้ปลูกลีนจี ในพื้นที่อำเภออัมพวา ซึ่งมี
ตำบลสวนหลวง ตำบลบางช้าง ตำบลบางนางลี่ ตำบลบางแค ตำบลเหมืองใหม่ ตำบลวัดประดู่
ตำบลแควอ้อม และตำบลอัมพวา ในจังหวัดสมุทรสงคราม มีขนาดของตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา
จำนวน 95 คน โดยใช้สูตรคำนวณของ Taro Yamane ค่าความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 10% ใช้วิธีการ
สุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วน (Proportional Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกร ใช้สถิติแบบพรรณนา (Descriptive
statistic) โดยการวิเคราะห์แจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ข้อมูลรูปแบบการจัดจำหน่ายของผลิตผลลีนจี ใช้สถิติแบบพรรณนา
(Descriptive statistic) โดยการวิเคราะห์แจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ข้อมูลกิจกรรมการพัฒนาบรรจุภัณฑ์และกระจายผลิตผลลีนจี โดย
การวิเคราะห์แจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้อมูลทั่วไปของเกษตรกร

กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรเป็นเพศชาย และเป็นเพศหญิง ใกล้เคียงกัน มากกว่าครึ่งมี
ประสบการณ์ในการทำสวนลีนจี 5-10 ปี รองลงมา มีประสบการณ์ 11-20 ปี ส่วนใหญ่มีเนื้อที่ใน
การเพาะปลูก 1-10 ไร่ มีผลผลิตโดยเฉลี่ยต่อปี 1-3 ตัน ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อปี 50,000-
100,000 บาท

5.2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลรูปแบบการจัดจำหน่ายของผลิตผลลันจี

กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรส่วนใหญ่ขายผลิตผลลันจีเอง โดยรูปแบบที่เกษตรกรขายเองส่วนใหญ่ขายในตำบล และพบว่ากลุ่มตัวอย่างเกษตรกรมากกว่าครึ่งขายผลิตผลลันจีผ่านคนกลาง โดยรูปแบบของการขายผ่านคนกลางส่วนใหญ่พ่อค้าคนกลางเข้ามารับซื้อถึงแหล่งผลิต

5.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลกิจกรรมการกระจายผลิตผลลันจี

ด้านบรรพบุรุษ พบว่า ข้อที่มีความสำคัญกับกิจกรรมการกระจายผลิตผลลันจีมากที่สุด ได้แก่ เป็นสื่อประชาสัมพันธ์สินค้า รองลงมา ได้แก่ ดูแลรักษาสินค้า , ช่วยยืดอายุในการเก็บรักษาสินค้า, มีความปลอดภัย, มีความรวดเร็วในการจัดเก็บ จัดส่ง, ประหยัดเวลาในการจัดเก็บ จัดส่ง และสะดวกสบายในการเคลื่อนย้ายจัดเก็บ จัดส่ง ตามลำดับ

วิธีการขนส่ง

กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรส่วนใหญ่มีน้ำหนักการขนส่งของผลิตผลลันจี 1-3 ตัน มากที่สุดมีระยะเวลาในการขนส่งผลิตผลลันจี 1-3 ชั่วโมง รองลงมา น้อยกว่า 1 ชั่วโมง มากกว่าครึ่งมีค่าใช้จ่ายต่อเที่ยวในการขนส่งผลิตผลลันจี 500-1,000 บาท รองลงมา น้อยกว่า 500 บาท ส่วนใหญ่ระบุคุณสมบัติของคนขับรถขนส่ง คือระดับมัธยมศึกษา มากที่สุดระบุประสบการณ์ในการขับรถขนส่งของคนขับรถขนส่งผลิตผลลันจี คือ น้อยกว่า 1 ปี รองลงมา 1-3 ปี ส่วนใหญ่ระบุมีใบอนุญาตขับรถขนส่งผลิตผลลันจี มากกว่าครึ่งของคนขับรถขนส่งที่มีใบอนุญาตขับรถเป็นใบขับขี่ประเภทส่วนบุคคล ส่วนใหญ่มีประเภทรถที่ใช้ในการขนส่งผลิตผลลันจี คือ รถกระบะ 4 ล้อ มากที่สุดมีระยะทางในการขนส่งผลิตผลลันจิน้อยกว่า 10 กิโลเมตร รองลงมา มีระยะทางในการขนส่ง ระหว่าง 11-20 กิโลเมตร

ด้านแรงงาน

กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรส่วนใหญ่มีจำนวนแรงงานที่ใช้ 1-3 คน ร้อยละ 68.42 รองลงมา มีจำนวนแรงงานที่ใช้ 4-6 คน เมื่อวิเคราะห์จำแนกตามประเภทแรงงาน ส่วนของแรงงานประจำ พบว่าจำนวนแรงงานที่ใช้มากกว่าครึ่งไม่ได้เป็นแรงงานประจำ ส่วนที่ระบุมีแรงงานประจำ ส่วนใหญ่มีจำนวน 1-3 คน ส่วนของแรงงานชั่วคราว พบว่าในจำนวนแรงงานทั้งหมด ส่วนใหญ่เป็นแรงงานชั่วคราว โดยมีจำนวนอยู่ที่ 1-3 คน รองลงมา มีจำนวนอยู่ที่ 4-6 คน

ด้านการจัดการการผลิต

กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรมากกว่าครึ่งมีการจัดการกับผลผลิตที่ไม่ได้คุณภาพ ด้วยวิธี ขาย ต่อในราคาถูก รองลงมา ด้วยวิธีนำไปแปรรูป มากที่สุดมีวิธีการจัดการกับผลผลิตล้นจี่ที่เหลือจากการขายด้วยตนเอง คือ การแปรรูป รองลงมา ทำเป็นล้นจี่อบแห้ง

5.4 อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยที่ได้ มีประเด็นสำคัญที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผล ดังนี้

ด้านบรรจุภัณฑ์ จากผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรผู้ให้ข้อมูลเห็นว่ากิจกรรมการกระจายผลผลิตล้นจี่ที่มีความสำคัญมากที่สุด ได้แก่ บรรจุภัณฑ์เป็นสื่อประชาสัมพันธ์สินค้า, ดูแลรักษา สินค้า , ช่วยยืดอายุในการเก็บรักษาสินค้า ซึ่งสอดคล้องกับ อารีรัตน์ การุณสถิตย์ชัย (<http://www.ryt9.com/s/tpd/844181>) ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องโลจิสติกส์ด้านการเกษตร ระบุว่า บรรจุภัณฑ์ที่ใช้บรรจุผลไม้ต้องมีความแข็งแรงเพื่อป้องกันความเสียหายจากการทับซ้อนหรือการกระแทก ระหว่างขนส่งไปถึงปลายทางเช่น กล่องบรรจุน้ำหนัก 10 กิโลกรัม สามารถทับซ้อนได้ 5 ชั้น กล่องบรรจุหนัก 5 กิโลกรัมสามารถทับซ้อนได้ 10 ชั้น หากมากกว่าที่กำหนดจะทำให้ผลผลิตเกษตรภายในเสียหายได้

ด้านการขนส่ง จากผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรผู้ให้ข้อมูลเห็นว่าในด้านการขนส่งที่มีความสำคัญต่อกิจกรรมการกระจายผลผลิตล้นจี่มากที่สุด ได้แก่ ความปลอดภัย ระยะเวลาในการจัดส่ง, คุณภาพรถขนส่ง ซึ่งสอดคล้องกับ นลินพร เสริมสุนทรศิลป์ (2548 : 54) ล้นจี่เป็นผลไม้ที่เน่าเสียและบอบช้ำง่าย การขนส่งเพื่อการส่งมอบ จึงต้องมีขั้นตอนที่ถูกต้องเหมาะสมและมีความปลอดภัย ใช้ระยะเวลาขนส่งสั้น เพื่อรักษาคุณภาพของล้นจี่

ด้านการคลังสินค้า จากผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรผู้ให้ข้อมูลเห็นว่าในด้านคลังสินค้าที่มีความสำคัญต่อกิจกรรมการกระจายผลผลิตล้นจี่มากที่สุด ได้แก่ การจัดเก็บ การจัดส่งไปหน้าท่ารับสินค้า และเคลื่อนย้ายสินค้าเพื่อการจัดเก็บ ซึ่งสอดคล้องกับ รศ.ดร.กาญจนา เศรษฐนันท์และคณะ (2552 : บทคัดย่อ) ระบุว่า ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อด้านระบบโลจิสติกส์เข้า ได้แก่ การจัดเก็บ วัตถุดิบ คุณภาพวัตถุดิบ เครื่องมือตรวจวัดคุณภาพวัตถุดิบ และการขนส่งจากแหล่งวัตถุดิบไปยังโรงงาน ส่วนปัจจัยที่มีผลกระทบต่อด้านระบบโลจิสติกส์ขาออก ได้แก่ จัดเก็บสินค้าในตลาด การกระจายสินค้า และการขายของผู้ค้าส่ง/ผู้ค้าปลีก

วิธีการขนส่ง จากผลการวิจัยพบว่า จากผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรผู้ให้ข้อมูลเห็นว่าใน ด้านวิธีการขนส่งที่มีความสำคัญต่อกิจกรรมการกระจายผลผลิตผลไม้ โดยมีน้ำหนักการขนส่งของ ผลผลิตผลไม้ 1-3 ตัน ระยะเวลาในการขนส่งผลผลิตผลไม้ 1-3 ชั่วโมง มีค่าใช้จ่ายต่อเที่ยวในการ ขนส่งผลผลิตผลไม้ 500-1,000 บาท คนขับรถขนส่ง มีประสบการณ์ขับรถ น้อยกว่า 1 ปี มี ใบอนุญาตขับขี่ ส่วนใหญ่ประเภทรถที่ใช้ในการขนส่งผลผลิตผลไม้ คือ รถกระบะ 4 ล้อ สอดคล้อง กับ ต้นติกร พิชญ์พิบูล และเรื่องศักดิ์ แก้วธรรมชัย (2550 : 99) การศึกษาวิธีการที่เหมาะสมใน การขนส่งแบบไป-กลับของการขนส่งสินค้า ระบุว่า การเลือกวิธีการขนส่งสินค้ามีปัจจัยสิ่งแวดล้อม อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ความจุขนาดของรถแต่ละคัน จำนวนของการจัดส่งสินค้า ปริมาตรสินค้าต่อ การจัดส่งสินค้า ระยะทางในการเดินทางระหว่างหน่วยกระจายสินค้า

ด้านแรงงาน จากผลการวิจัยพบว่า จากผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรผู้ให้ข้อมูลเห็นว่าใน ด้านแรงงานที่มีความสำคัญต่อกิจกรรมการกระจายผลผลิตผลไม้ เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้แรงงาน จำนวน 1-3 คน มีแรงงานประจำ จำนวน 1-3 คน และแรงงานชั่วคราว จำนวนอยู่ที่ 1-3 คน สอดคล้องกับ สุทธิ ชิวหากาญจน์ (2538 : 18) พบว่า แรงงานที่มีประสบการณ์มากหรือน้อยมีความ พึงพอใจแตกต่างกันไปในด้านองค์ประกอบของงาน สอดคล้องกับผลงานของสักรินทร์ วรินทร์ (2539 : 74) ที่ระบุว่า ควรคำนึงถึงเรื่องการฝึกอบรมเพื่อให้มีแรงงานประสบการณ์การทำสวนผลไม้ มากขึ้น

5.5 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1 แนวทางในการพัฒนาบรรจุภัณฑ์เพื่อป้องกันการเสียหายของผลผลิต ลิ่นจี อัมพวา แบ่งการดำเนินงานออกได้เป็น 3 ระยะได้แก่

ระยะสั้น

- สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรักษาคุณภาพลิ่นจีให้แก่เกษตรกร
- จัดทำโครงการแปรรูปผลผลิตลิ่นจีเพื่อเพิ่มมูลค่า
- รวมยอดในการส่งสินค้า เพื่อให้เต็มคันรถได้เร็วขึ้น เพื่อ เกษตรกรไม่ต้องแบกภาระการ เก็บสินค้าคงคลังที่สูง

ระยะกลาง

การจัดตั้งทีมงานที่ปรึกษา ให้เกษตรกร เพื่อให้คำแนะนำในการเพิ่มมูลค่าผลผลิตลึนจีและการรักษาสภาพลึนจีให้มีอายุยาวนานขึ้น รวมทั้งให้ข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นต่อผู้ประกอบการ เพื่อที่จะสามารถปรับตัวได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ของฤดูกาลลึนจี ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

ระยะยาว

ให้หน่วยงานของภาครัฐเป็นตัวกลางในการขับเคลื่อนเรื่องการค้ากำหนดราคากลางหรือราคาเป้าหมายและการเคลื่อนไหวด้านราคา รวมทั้งการออกไปรับรองคุณภาพและมาตรฐานผลผลิตลึนจีในอำเภออัมพวาเพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้บริโภค

การรณรงค์การปลูกลึนจีสายพันธุ์แท้ของอำเภออัมพวา “ลึนจีสามน้ำ” จากการลงพื้นที่วิจัย ผู้วิจัย พบว่า เกษตรกรบางรายตัดต้นลึนจีสายพันธุ์แท้ทิ้ง เนื่องจากไม่มีผลผลิตลึนจีให้เก็บเกี่ยว ทางกลุ่มนักวิชาการเกษตรควรลงพื้นที่ในการประชาสัมพันธ์ โดยมุ่งเน้นการปลูกพืชแบบผสมผสานคือการปลูกพืชชนิดอื่นปะปน เพื่อจะได้มีผลผลิตผลเก็บเกี่ยวขายทั้งปี แต่ขณะเดียวกันก็ให้เกษตรกรช่วยกันอนุรักษ์ลึนจีสายพันธุ์แท้ไว้คู่กับจังหวัดสมุทรสงครามไว้ด้วย

5.6 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการทำโครงการอย่างต่อเนื่องทุกปี เพราะเกษตรกรจะได้มีการพัฒนากระบวนการผลิตและผลิตภัณฑ์ให้ได้ระดับคุณภาพมาตรฐานเป็นที่ต้องการของตลาด
2. ควรขยายเวลาในการทำวิจัยให้มากขึ้น
3. กำหนดกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการวิจัยให้อยู่ภายในภูมิภาคเดียวกันเพื่อสะดวกในการดำเนินการวิจัย
4. ศึกษาการออกแบบบรรจุภัณฑ์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ลึนจี อัมพวา
5. การมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการอนุรักษ์ลึนจีสายพันธุ์แท้ของอำเภออัมพวา